

Netwerk tegen Armoede
Vooruitgangstraat 323 bus 6 - 1030 Brussel / tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@netwerktegenarmoede.be / www.netwerktegenarmoede.be

---

tarifiering nutsvoorzieningen maart 2015

Hoe tarifiering van nutsvoorzieningen zo eerlijk mogelijk maken voor mensen in armoede

Momenteel zien we dat zowel gas, elektriciteit als water voor vele mensen in Vlaanderen een zware kost zijn. Voor mensen in armoede vaak een te zware kost. In 2013 moesten meer dan 50.000 waterklanten een afbetalingsplan voor hun waterfactuur aanvragen. In datzelfde jaar hadden meer dan 109.000 gezinnen een afbetalingsplan bij hun energieleverancier. Meer dan 4.700 gezinnen werden in 2013 effectief afgesloten van water. Eind 2013 hadden 42.891 gezinnen een actieve budgetmeter voor energie, waarvan er 11.259 met uitgeschakelde stroombegrenzer. Op datzelfde moment namen 27.554 gezinnen aardgas af via een budgetmeter¹.

De elektriciteits- en gasmarkt verschilt in vele opzichten van deze voor water. Leveranciers voor gas of elektriciteit kan je vrij kiezen, de waterleverancier is afhankelijk van de plaats waar je woont. Voor mensen in armoede maakt dit op zich echter weinig verschil. Ervaringen uit verenigingen waar armen het woord nemen tonen dat mensen in armoede zelden actieve spelers zijn op die vrije energiemarkt. Bovendien word je bij wanbetaling bij je commerciële leverancier gedropt bij de distributienetbeheerder, die je evenmin zelf kiest.

1. Bestaande sociale correcties

Voor zowel water, gas als elektriciteit bestaan er momenteel al sociale correcties.

Ten eerste is er voorlopig nog de "gratis" hoeveelheid elektriciteit en water die elk gezin krijgt. Deze gratis hoeveelheden bieden vooral voordeel voor grote gezinnen, omdat elk extra gezinslid een extra gratis hoeveelheid water of elektriciteit oplevert (terwijl het gemiddelde verbruik per gezinslid daalt naarmate het gezin groter wordt). Deze maatregel geldt ongeacht het inkomen, voor arm of rijk dus.

Daarnaast zijn er ook maatregelen die zich meer specifiek richten op bepaalde groepen met lage inkomens.

---

¹ Zowel de budgetmeter voor aardgas als budgetmeters elektriciteit met uitgeschakelde stroombegrenzer zorgen dat gezinnen eigenlijk volledig kunnen afgesloten worden. Voor het Netwerk tegen Armoede blijven deze instrumenten onaanvaardbaar.

Zo is er voor elektriciteit en gas "het sociaal tarief". Dit tarief wordt zesmaandelijks vastgelegd en is gelijk aan het laagste commerciële tarief dat op dat moment op de commerciële markt is. Er is dus een financieel voordeel, een ander groot voordeel is dat klanten niet zelf moeten nagaan welke leverancier de goedkoopste is, niet voortdurend moeten overschakelen tussen leveranciers enz. Klanten met recht op sociaal tarief behouden dit tarief ook wanneer hun commerciële leverancier hen dropt bij de distributienetbeheerder, wat een duidelijk financieel voordeel oplevert².

Voor water worden bepaalde groepen vrijgesteld van de vaste abonnementsprijs & de bovengemeentelijke saneringsbijdrage. De meeste gemeenten laten voor deze groep ook de gemeentelijke saneringsbijdrage vallen, of toch een deel ervan. Het financiële verschil is hier dus groter. Voor gezinnen die via een gemeenschappelijke meter worden beleverd, wordt een compensatie voorzien.

De groep die sociaal tarief krijgt voor gas en elektriciteit en de groep die is vrijgesteld voor bepaalde kosten van de waterfactuur is grotendeels dezelfde & wordt bepaald op basis van bepaalde statuten (gewaarborgd inkomen voor bejaarden of inkomensgarantie voor ouderen door Rijksdienst voor Pensioenen, leefloon of levensminimum door OCMW, inkomensvervangende tegemoetkoming of tegemoetkoming hulp aan bejaarden of integratietegemoetkoming via FOD Sociale zekerheid).

2. Onze voorstellen

Voor het Netwerk tegen Armoede geldt dat nutsvoorzieningen als aardgas, elektriciteit en water voor iedereen betaalbaar en toegankelijk moeten zijn. Dit betekent dat een redelijke consumptie aan betaalbare prijs gegarandeerd wordt. Hiervoor zal beleid specifiek gericht op bepaalde doelgroepen nodig zijn.

doelgroep

Een eerste vaststelling is dat de groep mensen die momenteel sociale correcties krijgt lang niet alle mensen vat met een verhoogd risico op armoede, terwijl dat wel het uiteindelijke doel zou moeten zijn³. Momenteel zijn er vele gezinnen (langdurig werklozen, arbeidsongeschikten, ...) met erg lage inkomens die op geen enkele manier extra ondersteuning krijgen voor deze facturen.⁴

Voor het Netwerk tegen Armoede moeten sociale correcties op zijn minst gaan naar alle gezinnen die recht hebben op Verhoogde Tegemoetkoming (VT). Aangezien VT nog steeds niet automatisch wordt toegepast is het niet voldoende enkel de groep mensen die nu al VT

---

² Distributienetbeheerders rekenen klanten zonder recht op sociaal tarief een "ontrabend" hoog tarief aan, hoger dan gangbare tarieven bij de commerciële leveranciers.

³ Hiervoor verwijzen wij naar onderzoek omtrent minimumreferentiebudget en Europese armoedegrens

⁴ Concreet wil dat ook zeggen dat een prijsstijging omwille van afschaffing van gratis hoeveelheden kWh of m³ voor deze groep absoluut moet worden vermeden.

hebben te vatten, de groep rechthebbenden is veel uitgebreider⁵. Ook mensen met budgetmeters moeten automatisch deze sociale correcties krijgen. Tenslotte vraagt het Netwerk aandacht voor enkele categorieën zonder inkomen of van wie met zekerheid kan vastgesteld worden dat het werkelijk beschikbaar inkomen laag is. Het gaat om mensen zonder wettig verblijf of zonder recht op maatschappelijke dienstverlening, of mensen met schulden.

Een sociaal tarief

Zowel voor energie, gas als water vragen wij een sociale maximumprijs. Een maximumprijs per verbruikte kWh of m³, die betaalbaar is voor mensen met een laag inkomen en even hoog over de verschillende leveranciers heen. De hoogte van die prijs moet worden bepaald op basis van betaalbaarheid, eerder dan op basis van geldende marktprijzen⁶. Een prijs over leveranciers heen moet bovendien de duidelijkheid vergroten.

Door het gebruiken van een maximumprijs per verbruikte kWh of m³ worden huishoudens gestimuleerd zo weinig mogelijk te verbruiken. Wij vinden echter niet dat hoger verbruik nog eens extra moet belast worden door progressieve tariefstructuren. Mensen in armoede hebben hun verbruik vaak lang niet helemaal zelf in de hand. Huurders kunnen niet beslissen of ze al dan niet regenwater gebruiken of in hoe verre hun huis geïsoleerd is. Voor mensen met een laag inkomen leiden hogere tarieven vooral tot meer betalingsproblemen. Wij geloven dat een stimulerend renovatiebeleid, met oog voor huurders, een meer aangewezen manier is om verbruik terug te dringen.

3. Bovendien ...

Bovendien zal ook met betaalbare verbruiksprijzen de factuur voor sommige gezinnen onbetaalbaar blijven. Hiervoor pleiten wij vooral problemen niet te laten escaleren. Al te vaak zorgen onbetaalde facturen voor hoge kosten waardoor het probleem zichzelf in stand houdt en zelfs versterkt.

De laagste inkomens moeten omhoog, diensten schuldbemiddeling moeten voldoende toegankelijk zijn en sneller worden ingeschakeld. De regelgeving rond betalingstermijn en verontschuldigde schadevergoeding in geval van laattijdige betaling moeten socialer. Facturen moeten verstaanbaar zijn & afbetalingsplannen haalbaar. Huurders met torenhoge facturen omwille van energieverblindende woningen moeten worden geholpen. Energiezuinig en waterbesparende toestellen moeten betaalbaar zijn, zeker voor mensen die hen het meeste nodig hebben.

Gezinnen hebben steeds recht op en nood aan een minimale hoeveelheid aan water, gas en elektriciteit. Een afsluiting van deze nutsvoorzieningen is mensenwaardig en kan niet.

---

⁵ Die groep kan gevat worden via inkomensonderzoek, maar vele andere "statuten" bv. kandidaat-huurder bij SHM, mensen met verhoogde schooltoelage, ... tonen al aan dat iemand recht op VT heeft.

⁶ Men kan voor bepaling van dit tarief kijken naar het gemiddeld verbruik van mensen met recht op sociaal tarief ten opzichte van hun inkomen. Een compensatie naar gezinsgrootte zal nodig zijn.